

Anyagi szolgálatunk korszerűsítése

Néphadseregünkben bekövetkezett nagy és örvendetes változások nem maradtak hatástalanok a honvédség anyagi szolgálatára sem. A felső vezetés annak a meggyőződésnek tudatában, hogy mindnyájunk viszonya megváltozott a honvédségi anyaghoz, valamint, hogy csak akkor tudunk fogadalmunknak, — „Nem rés, hanem erős bástya leszünk a béke frontján” — eleget tenni, ha teljesen korszerűvé tesszük néphadseregünk anyagi szolgálatát, élvonalbeli kérdéssé tette, hogy:

- a) korszerűvé tegye az anyagi szolgálatot;
- b) megszüntesse az anyagi szolgálat eddigi háttérbe szorítottságát;
- c) helyreállítsa és megszilárdítsa az anyagi fegyelmet.

Anyagi szolgálatunk korszerűsítésének alapját a II. világháború diadalmas győztesének, a Szovjet Hadseregnek már rendelkezésünkre álló és kiértékelt tapasztalatai képezik. A kiértékelt tapasztalatok parancsolón megkövetelték, hogy anyagi szolgálatunk eddigi rendszerét és szervezetét gyökeresen megváltoztassuk. Az ezzel kapcsolatos előmunkálatok már befejezést nyertek s rövidesen meg is jelenik anyagi szolgálatunk új rendszerét és szervezetét ismertető miniszteri rendelet. E miniszteri rendelet minden alakulatnál rendszeres oktatás tárgyát fogja képezni s az abban foglaltakat minden bajtársnak meg kell majd tanulnia. A tanulás megkönnyítése céljából röviden összefoglalva ismertetem az anyagi szolgálat rendszerében és szervezetében bekövetkező *lényeges* változásokat.

I. Változások az anyagi szolgálat tagozódásában.

Az „Anyagi szolgálat” meghatározás gyűjtőfogalom, mely magában foglalja a honvédség mindennemű anyagi szükségletének biztosításával, átvételével, tárolásával, kezelésével, karbantartásával, javításával, kiszolgáltatásával, elszámolásával és a gazdálkodás menetének ellenőrzésével kapcsolatos összes ténykedéseket.

Anyagi szolgálatunk eddigi rendszerében ezt a szolgálatot — mint közigazgatási ténykedést — az alábbiak szerint csoportosítottuk:

Anyagi szolgálat:

1. Gazdászati-közigazgatási szolgálat

Pénzellátás
Illetményügyek
Kártérítési ügyek
Számviteli ügyek
Gazdászati-közigazgatási szemle
ügyek
Elelmezés
Takarmány- és anyagjárandóság
Elhelyezés
Elelmezés felszerelési anyag
Ruházat- és általános személyi
felszerelés
Agy- és ágynemű
Üdültetés
Laktanya- és lőtérberendezés

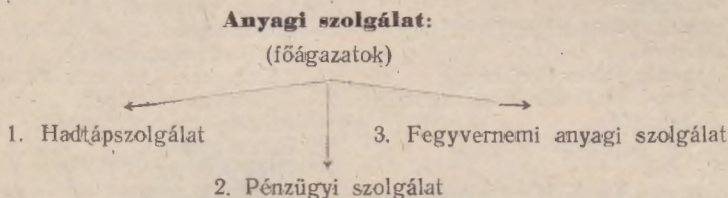
2. Műszaki közigazgatási szolgálat:

Fegyverzet
Tű. és opt. anyag
Lőszer
Műszaki anyag
Híradó anyag
Gépkocsi anyag
Üzem- és kenőanyag
Gumiabroncs
Kerékpáros anyag
Lófelszerelés és vonatanyag
Egészségügyi anyag
Allategészségügyi anyag
Páncélos anyag
Repülő anyag
Folyamór anyag
Építésügy
Honvéd gazdaságok

Az anyagi szolgálat rendszere azonban lényegében csak a Honvédelmi Minisztériumban és a magasabb parancsnokságoknál működött a fenti főágazati, illetve azokon belül egyes ágazatok szerinti csoportosításban. A csapatnál az egész anyagi szolgálat — tehát mind a gazdászati-közigazgatási, mind a műszaki közigazgatási szolgálat — súlya a gazdasági hivatalra nehezedett, hisz a műszaki közigazgatási főágazathoz tartozó szolgálattal kapcsolatos összes számviteli ügyeket (leltárvezetés, anyagszámadás szerkesztés, anyagbeszerzés, elszámolás stb.) a gazdasági hivatal intézte s csak segédkeztek neki e szolgálat ellátásában azok az áldozatnak tekintett csapattisztek, akik „egyéb szolgálatuk csorbítatlan ellátása mellett” a fegyvertiszti, a vonattiszti, gáztiszti, étkezde vezetői stb. szolgálat ellátásával is meg voltak bízva. A gazdasági hivatalokat úgy megterhelték, hogy a gh. főnök a legnagyobb szorgalom és lelkiismeretesség mellett sem tudott megbírkózni feladataival, mert nem minden ágazathoz volt meg a teljes értékű szakképzettsége és sohasem rendelkezett az anyagi szolgálat ellátásához valóban szükséges és megfelelő képzett segédszeméllyel. A gazdasági hivatalok eme túlterheltségének nem kis szerepe volt az anyagi fegyvelem nagyfokú meglazulásában, mert az állandóan összetorlódott munkák miatt az anyagi fegyvelem megszilárdításának döntő tényezője — a rendszeres ellenőrzés — mindenkor háttérbe szorult.

A kapitalista-rendszer az anyagi szolgálat közismert súlyos problémáit mindenkor mint másodrendű kérdést kezelte. Az anyagpocsékolás, a helytelen anyaggazdálkodás az ő szemükben a profitszerzés egy lehetősége volt s ennek megfelelően került elbírálásra és támogatásra e szolgálat.

A változott viszonyoknak megfelelően, a II. világháború tapasztalatainak kiértékelése alapján megállapított követelmények figyelembevételével honvédségünk anyagi szolgálata a jövőben az alábbi főágazati, illetve ágazati csoportosításban fog működni:

Az egyes főágazatokhoz tartozó ágazatokat, a hozzájuk tartozó ügyköröket és anyagnemeket, valamint az egyes ágazatok vezetésére, irányítására, illetve az ágazattal kapcsolatos végrehajtó szolgálat ellátására hivatott közegeket a következő táblázatok ismertetik.

II. Változások az anyagi szolgálat szervezetében.

Az anyagi szolgálat új szervezete szorosan idomul az anyagi szolgálatnak az előzőekben ismertetett főágazati, illetve ágazati tagoltságához. Minden csapatalakulat anyagi szervezetében megtaláljuk a hadtápparancsnokot és a hadtápszolgálat egyes ágazatainak vezetőit, a pénzügyi szolgálat, valamint a fegyvernemi anyagi szolgálat egyes ágazatainak vezetésére hivatott közegeket. A kiadott szervezési táblázatok rögzítik az egyes ágazatok vezetésére rendszeresített közegek alárendeltségi viszonyát, valamint azt is, hogy az egyes ágazatok szolgálatának ellátására hány és milyen szakképzettségű személy van rendszeresítve. A bajtársaknak saját alakulatok szervezetét meg kell tanulniuk, mert szolgálatukat csak akkor tudják kifogástalanul és surlódásmentesen ellátni, ha ismerik a szervezés összes részleteit, nevezetesen azt, hogy kik azok, akik alárendeltségükbe tartoznak, kik azok, akikkel közvetlenül rendelkezhetnek, kinek vannak alárendelve, kik azok, akikkel állandóan együtt kell működniük.

1. Hadtápszolgálat

Vezeti, irányítja és ellenőrzi: 1. az alakulat parancsnoka.

2. az alakulat hadtápparancsnoka.

Á g a z a t o k	Az ágazathoz tartozó ügykör, anyagnem	Az ágazat vezetésére, irányítására, illetve a végrehajtószolgálat ellátására hivatott szerv
1. Élelmező- szolgálat	Élelmezés, takarmány és anyagjárandóság (világfi- tási anyagjárandóság kivételével), élelmezés-felszerelési anyag	Az alakulat élelmező- szolgálat vezetője
2. Ruházat, általános személyi felszerelés és vonatanyag szol- gálat	Ruházat- és általános szo- mélyi felszerelés, lőfelszerelés és vonat- anyag, ágy- és ágynemű	Az alakulat ruházat- és vonatanyag szolgálat vezetője
3. Gépjármű- szolgálat	Gépjárműanyag, kerékpárosanyag, tüzemanyag, kenőanyag, gumiabroncs	Az alakulat gépjármű- (tüzemanyag)- szolgálat vezetője
4. Egészségügyi- szolgálat	Egészségügyi szakzol- gálat, egészségügyi anyag	Az alakulat egészségügyi- szolgálat vezetője
5. Állategészségügyi- szolgálat	Állategészségügyi szak- szolgálat állategészségügyi anyag	Az alakulat állategészség- ügyi szolgálat vezetője
6. Szállító- szolgálat	Szállítóeszközök felhasz- nálása, alkalmazása	Az alakulat szállítószol- gálat vezetője (szállító szakasz-, századparancs- nok)
7. Építési és elhelye- zési-szolgálat	Építési- és elhelyezési ügyek, laktanya és lőtérberen- dezés	Épületkezelő tiszt, épületgondnokság vezetője
8. Közlekedési- szolgálat	Vasúti-, hajó- és közúti szállítás	Kerületi szállításvezető (vonalparancsnokság)

2. Pénzügyi szolgálat

Vezeti, irányítja és ellenőrzi: 1. az alakulat parancsnoka
2. az alakulat hadtápparancsnoka

Ágazatok	Az ágazathoz tartozó ügykör, anyagnem.	Az ágazat vezetésére, irányítására, illetve a végrehajtó szolgálat ellátására hivatott szerv
Pénzügyi szolgálat	pénztári szolgálat, illetményügyek, kártérítési ügyek, számviteli ügyek, pénzügyi és számviteli ellenőrző szolgálat	az alakulat pénzügyi szolgálat vezetője

3. Fegyvernemi anyagi szolgálat

Vezeti, irányítja és ellenőrzi: az alakulat parancsnoka
számviteli szempontból: az alakulat hadtápparancsnoka.
az alakulat pénzügyi szolgálat vezetője

Tüzérségi anyagi szolgálat	Tüzérségi anyag, optikai anyag, fegyverzet, lőszer	Vezeti és irányítja az alakulat tüzérségi parancsnoka. Végrehajtó szerve az alakulat fegyver és lőszer szolgálat vezetője
Műszaki anyagi szolgálat	utász, árkász, fényező-műszaki, gázvédelmi és ködösítő anyag vegyi harcanyag, robbantó felszerelés	az alakulat műszaki tisztje (műszaki parancsnok)
Híradó anyagi szolgálat	híradó anyag	az alakulat híradó parancsnoka
Technikai szolgálat	harci, különleges és szállító járművek	vezeti és irányítja: az alakulat technikai szolgálat vezetője. Alárendelt végrehajtó közege az alakulat gépjármű szolgálat vezetője. ¹⁾
Repülő anyagi szolgálat	repülő anyag	fegyvernemi anyagi parancsnok (vezető)
Folyamór anyagi szolgálat	folyamór anyag	fegyvernemi anyagi parancsnok (vezető)

Megjegyzés: ¹⁾ Oly alakulatoknál, ahol technikai szolgálat vezetője van rendszeresítve, ott a gépjármű anyagi szolgálat nem a hadtápszolgálat, hanem a fegyvernemi anyagi szolgálat körébe tartozik s ennek megfelelően ott a gépjármű szolgálat vezetője nem a hadtápparancsnoknak, hanem a technikai szolgálat vezetőjének van alárendelve. Az üzemanyag szolgálat azonban a hadtápparancsnok szolgálat körében marad.

²⁾ Az egyes közegek alárendeltségi viszonyát a szervezési rendelet szabályozza.

A csapatalakulatok az új anyagi szervezetben tehát gazdasági hivattal már nem rendelkeznek. A gazdasági hivatal eddigi centralizált ügyköre a csapatnál decentralizálódik az egyes ágazatok vezetőire.

Az anyagi szolgálatban működő vezető, ellenőrző és végrehajtó közegek felelősségét és kötelességét az új Szolgálati Szabályzat I. rész szabályozza.

III. Változások a pénzügyi szolgálatban.

1. A pénzügyi szolgálat a jövőben csak

a) a pénztári szolgálattal (pénztári bevételek és kiadások teljesítése);

b) illetményügyekkel (ezzel kapcsolatosan az élelmezési állomány nyilvántartásával kapcsolatos ügykörrel);

c) kártérítési ügyekkel;

d) számviteli kérdésekkel;

e) a pénzügyi és számviteli ellenőrzéssel kapcsolatos ténykedéseket végzi el.

2. A csapatparancsnokok a pénztári kiadásokat és bevételeket a jövőben nem utalványozzák. Ezt a feladatot a pénzügyi szolgálat vezetője látja el.

3. A csapatparancsnokok a jövőben a pénztárnál csak pénzálladéki rovarncsolást teljesítenek. Erdemi rovarncsolás a hadtáparancsnokok, valamint az előljáró szervek pénzügyi szolgálat vezetőinek a feladata.

4. Az érkezett pénzekről és használatban álló pénztárszerények kulcsairól előjegyzést vezetni nem kell.

5. Fizetési jegyzéket utalványozás végett nem kell felterjeszteni az előljáró hatósághoz. A számféjtés helyességének ellenőrzésére, valamint a pénzösszeg utalványozása a pénzügyi szolgálat vezetőjének a feladata.

6. Csekkaláírásra jogosultként gazdasági tiszthelyetteseket is be lehet jelenteni.

7. A pénzről szóló számadást szigorlatozás végett az előljáró hatósághoz felterjeszteni nem kell. Ezek szigorlata a helyszínen fog megtörténni. Ennek megfelelően a számadást csak egy házi példányban kell szerkeszteni.

8. Egyes számadótesteknél (ezredek, fegyvernemi tiszti iskolák, szertárak, élelmező raktárak) számvetőségi tiszt van rendszeresítve, mint pénzügyi szolgálat vezető, illetve mint ellenőr. Főfeladata:

a) a pénztári bevételek és kiadások okmányainak előzetes érvényesítése, majd utalványozása,

b) a pénzügyi és számviteli helyszíni ellenőrző (belső ellenőrzés) szolgálat folyamatos ellátása a teljes anyagi szolgálatra kiterjedően.

A belső ellenőrzés magában foglalja:

a) pénztárrovincsolást,

a) pénzügyi szolgálat számvitelének ellenőrzését,

a) hadtápszolgálat, valamint a fegyvernemi anyagi szolgálat egyes ágazatainak vezetői által vezetett anyagleltáraknak, hitelkeret gazdálkodásának, a hitelkeretek terhére beszerzett tárgyakról és anyagokról vezetett előjegyzéseknek, élelmi-szer-, termény- és anyagjárandósági számadásnak és általában minden elszámolási segédletnek a számviteli ellenőrzését.

9. Oly alakulatoknál (pl. ö. zlj.), ahol nincs számvevő-ségi tiszt rendszeresítve, ott a pénzügyi szolgálat vezetésére a rendszeresített gazdasági tiszt hivatott. A gazdasági tisztt a pénztári kiadások és bevételek okmányait saját felelősségére önállóan érvényesíti s utalványozás nélkül loganatosítja. Szolgálat felülvizsgálati ellenőrzés alá kerül alakulatának hadtáparancsnoka (parancsnoka), illetve az előljáró hatóság pénzügyi szervei által.

A gazdasági tisztt is köteles belső számviteli ellenőrzést végrehajtani a 8/b. pontban foglaltakra kiterjedően, kivéve abból természetesen a pénztárrovincsolást és a saját számvitelének az ellenőrzését.

10. Ezred kötelékébe szervezett zászlóaljok a továbbiakban nem működnek mint számadótestek. Ezred kötelékbe szervezett zászlóaljok egysége és központi anyagi szerve maga az ezred. A számadótest tehát az ezred. A számadótest fogalom egyébként továbbra is megmarad.

11. Megszűnnek az alábbi fogalmak:

a) gazdasági hivatal,

b) gazdaszat-közigazgatási szolgálat,

c) I. fokú gazdaszat-közigazgatási hatóság,

d) II. fokú gazdaszat-közigazgatási hatóság,

e) gazdaszat-közigazgatásilag önálló alosztály,

f) kerületi hadbiztosság,

g) vezető hadbiztos.

12. Rendszeresítésre kerülő új fogalmak:

a) az I. fejezet 1—3. számú táblázataiban meghatározott fogalmak,

b) ellátó szakasz, ellátó szakaszparancsnok,

c) anyagfelelős,

d) I. fokú pénzügyi hatóság.

e) II. fokú pénzügyi hatóság.

Ellátó szakassznak a központi intézetek, területi szervek azon szervezeti egységét nevezzük, mely a hadtápszolgálat és pénzügyi szolgálat egységes végrehajtó szerve (volt gazdasági hivatal). Ellátó szakasszal általában oly számadótestek rendelkeznek, ahol nincs hadtápparancsnok rendszeresítve.

Anyágnemfelelős fogalom magyarázatát lásd az V. Fejezetben.

I. fokú pénzügyi hatóságok a hadosztályok és kerületek pénzügyi szolgálat vezetője.

II. fokú pénzügyi hatóság a Honvédelmi Minisztérium.

Hadosztály-kötelékbe szervezett alakulatok csekkszámliját a hadosztály, az összes többi alakulatok csekkszámliját az a kerületi pénzügyi szolgálat vezető (I. fokú pü. hatóság) javadalmazza, amelynek szervezetszerű alárendeltségébe tartoznak, illetve, melyhez a szervezési rendelet szerint pénzellátás szempontjából utalva vannak.

A szervezési rendelet szerint „gazdaszat-közigazgatási-lág önálló osztály”-nak minősített alakulatok a jövőben belé tartoznak a számadótestek gyűjtőfogalmába, miután a jövőben ezek is önállóan fogják ellátni az érvényesítési szolgálatot, önállóan és közvetlenül fogják szükségleteiket az előjáró magasabb parancsnokságoktól (ho., ker. ágazat vezetőktől) igényelni s önállóan fognak az anyagról is elszámolni.

Ezredek kikülönített zászlóaljai ellátó szakasszal rendelkeznek s mint számadótest kirendeltségek működnek.

IV. Változások az élelmező szolgálatban.

1. Közétkezési bizottság megszűnik.

2. Az élelmező szolgálat vezetője külön csekkszámlijával nem rendelkezik.

3. Az alakulatok élelmező szolgálatát a H. M. rendelkezései szerint a kerületek hadtápparancsnoka fogja irányítani „irányéltap”-ok kiadásával. Az irányéltap meghatározza azt, hogy mely napokra mely cikkekből fejenként mily mennyiséget kell az illetékes élelmező raktártól felvételezni (lehívni) s fejenként mily összeg erejéig eszközölhet az alakulat maga helyszíni beszerzést. Az ily módon engedélyezett összeget a alakulat pénzügyi szolgálat vezetője hitelkeretként bocsátja az élelmező szolgálatvezető rendelkezésére.

4. Az eddigi élelmezési tiszti ügkör az alábbiakkal bővül:

a) bajtársi étkezdék vezetése,

- b) termény és anyagjárandósági cikkekkel való ellátás,
- c) termény és anyagjárandósági számadás szerkesztés,
- d) élelmezés-felszerelési anyaggal kapcsolatos szolgáltatás ellátása.

5. Számadást szigorlatozás végett az előljáró magasabb parancsnoksághoz felterjeszteni nem kell. Minden számadást csak házi példányban kell szerkeszteni, Ezek ellenőrzése a helyszínen fog megtörténni, részben belső ellenőrzéssel (lásd III. Fejezet 8/b. pontját), részben felülvizsgálati ellenőrzéssel az I. fokú pénzügyi hatóság részéről.

V. Változások az anyaggazdálkodási szolgálatban.

Az egyes alakulatoknál rendszeresített:

- élelmező-,
- ruházat és vonatanyag-,
- gépjármű-,
- egészségügyi-,
- állategészségügyi-,
- fegyver- és lőszerszolgálat vezető-,
- az épületkezelő tiszt-,
- az ellátó szakaszparancsnok-,
- híradóparancsnok-,
- műszaki tiszt-,

fegyvernemi anyagi parancsnok (tiszt, vezető) a hatáskörükbe utalt anyagnemekre (lásd I. Fejezet 1—3. sz. táblázatait) kiterjedően, mint „anyagnemfelelős”-ök működnek.

Az anyagnemfelelősök feladata a hatáskörükbe utalt anyagnemre (anyagnemekre) kiterjedően a teljes anyagi szolgálat ellátása, nevezetesen:

- anyagigénylés,
- anyagátvétel,
- anyagtárolás, kezelés, karbantartás,
- anyagjavítás és a javítóműhelyek számára előírt elszámolások vezetése,
- anyagkiszolgáltatás az alosztályok felé és ezzel kapcsolatban a nyugta-ellennyugta könyvek vezetése,
- anyagleltár vezetés,
- az anyagnem karbantartására megállapított hitelkerettel való gazdálkodás, a beszerzett cikkek és anyagok nyilvántartása és elszámolása,
- a használatra kiadott készleteknek rováncsolása s annak állandó és rendszeres ellenőrzése, hogy az anyagok ren-

deltetészerűen és kíméletesen használnak-e, azokat karbantartják-e.

A lényeges változás tehát abban áll, hogy minden anyagnemnek megvan a szervezetszerű anyagnemfelelőse, aki a hatáskörébe utalt anyagnemekre nézve ellátja az anyagkezelői és az anyagszámadói kötelezettségeket is.

Az anyagleltárakból az év végén anyagszámadást szerkeszteni nem kell, mert a leltárnak is a már ismertetett elvek szerint helyszíni ellenőrzés tárgyát képezik.

VI. Egyéb változások.

Az anyagi szolgálat egyéb ágazataiban bekövetkező lényeges változások más cikkek keretében kerülnek folyamatosan ismertetésre.

Hangsúlyozom, hogy e cikk csak a lényeges változásokat ismerteti. A változásokat részleteiben a kiadásra kerülő miniszteri intézkedés tartalmazza. Minden bajtársnak elsőrendű kötelessége, hogy az abban foglaltakat részletesen megtanulja. Az átállás a szolgálat új rendjére csak akkor lesz súrlódásmentes, az újrendszerű anyagi szolgálat csak akkor fog kiválóan működni, ha minden közeg, akinek szervezetszerű kötelessége az anyagi vezető, ellenőrző és végrehajtó szolgálat ellátása, ismeri teljes részletességgel a feladatát és kötelességét, szolgálatát a legnagyobb lelkiismeretességgel és pontossággal látja el s öntevékenyen, kezdeményezően, felelőségének teljes tudatában cselekszik, vagy intézkedik, ha a szolgálat ellátásának menetében zökkenők állanak be.

Az anyagi szolgálat jelmondata: Gondoskodás arról, hogy minden szükséglet a meghatározott időben, a szükséglet helyén, kellő mennyiségben, a csapat rendelkezésére álljon.